STEINERHØYSKOLEN | OSLO
RUDOLF STEINER UNIVERSITY COLLEGE

Høringsuttalelse om forslag til forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger

Høringsbrev av 21.12.2015

Oslo, 1.4.2016

Deres ref. 13/4160

Vår ref. AM/MT

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Vår uttalelse gjelder begge forskriftsforslagene, rammeplan for GLU 1- 7 og for GLU 5 - 10.

Tidsplanen
Vi slutter oss til departementets ambisjon om å utvikle lærerutdanninger som kan møte elevenes og samfunnets behov for godt kvalifiserte lærere. Vi mener imidlertid at tidspresset for alle berørte parter er unødig stort når nye femårige lærerutdanninger skal tilbys allerede fra høsten 2017. En så omfattende reform krever grundige forberedelser og impliserer omstillinger på mange plan. Den korte tidsfristen samsvarer ikke godt med intensjonen om å heve kvaliteten på lærerutdanningene.

§ 1
Pedagogikkfagets navn
Vi er uenige i forslaget om å la betegnelsen profesjonsfag erstatte nåværende pedagogikk og elevkunnskap. Pedagogikk er et fag med rik historie, stor aktualitet og bred forskningsvirksomhet, og navnet er godt tilpasset formålet. Faget bør derfor hete pedagogikk i de nye lærerutdanningene. Profesjonsfag er et mer abstrakt uttrykk, det kan betegne ulike profesjoners faglige base, mens betegnelsen pedagogikk underbygger fagområdets identitet, og skaper en god forbindelse mellom pedagogikk som disiplinfag og pedagogikk forstått som praksis.

§ 2
Pedagogikkfagets omfattende plass i læringsutbyttebeskrivelsene
Det er bemerkelsesverdig hvor mange av læringsutbyttebeskrivelsene som i større eller mindre grad angår temaer fra pedagogikk og elevkunnskap. Dette faget settes under et sterkt press ved at forventningene om oppnådde kunnskaper, ferdigheter og kompetanse er så høye for et fag som samtidig gis såpass lite rom i utdanningen. I og med at vurderingskriterier og læringsmål skal koordineres, risikerer dette faget å bli svært fragmentert, med avkortet og forenklet informasjon på mange områder. Derfor argumenterer vi i neste avsnitt for å gi større rammer til pedagogikkfaget.

Vi mener at kunnskapsmålet:

- har inngående kunnskap om begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, vurderings- og kartleggingsverktøy, klasseledelse, ledelse og vurdering av elevers læringsprosesser og hva som fremmer elevers læring i fagene

burde deles opp i to mål:

- har inngående kunnskap om begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, vurderings- og kartleggingsverktøy,

har inngående kunnskap om klasseledelse, ledelse og vurdering av elevers læringsprosesser og hva som fremmer elevers læring i fagene

Dette er sentrale, men svært ulike fagområder, som fortjener hver sin målformulering.

Vi verdsetter den forsterkede plass forskningen vil få i lærerutdanningen og ser særlig betydningen av at studentene selv opparbeider vitenskapsteoretisk og forskningsmetodisk kompetanse. Vi noterer oss læringsmålet:

- kan søke ny kunnskap fra nasjonal og internasjonal forskning, analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder, bruke slik innsikt i profesjonsutøvelsen og til å reflektere over og begrunne ulike sider ved denne

Studenter ved universiteter og høyskoler har tilgang til kostbare databaser med oppdatert forskningslitteratur. Siden dette er et profesjonsstudium som forbereder til læreryrket, blir det et vesentlig spørsmål hvordan lærere skal kunne holde seg forskningsmessig oppdatert etter endt studium når de ikke lenger har tilgang til akademiske databaser. Her er det viktig at kompetanse opparbeidet i utdanningen fortsatt kan anvendes i profesjonsutøvelsen.

§ 3
Pedagogikkfagets omfang
Vi mener den største svakheten i forslaget er profesjonsfagets begrensede omfang på totalt 60 studiepoeng fordelt over fem år. Særlig ser vi at 30 studiepoeng de tre første årene vil marginalisere faget i denne viktige delen av studiet. Når svært viktige kunnskapsområder som forskningsmetode og kunnskap om religion, livssyn og etikk på 15 studiepoeng er integrert i profesjonsfaget, vil fremtidens lærere få et for begrenset grunnlag i læreryrkets kjernekunnskap. Vi mener dette faget bør gis større rom på bekostning av undervisningsfagene. Minst 25 % av utdanningen burde være viet pedagogikk, altså 75 studiepoeng, fordelt på de fem årene. Det bør også åpnes for at pedagogikk kan velges som masterfag. Dyp kompetanse i et område innen pedagogikkfaget bør tilkjennes minst like stor overføringsverdi til profesjonsutøvelsen som helhet som annen faglig spesialisering.

Bredde og dybde
Hovedgrepet i forslagene er at så mye som halvparten av de fem studieårene, 150 studiepoeng, skal brukes til ett undervisningsfag. Vi stiller spørsmål ved om dette radikale grepet bygger på sikker kunnskap om hva som gir den beste grunnskolen og den beste rekrutteringen til lærerutdanningene. Vi ber om at rammeplanen gir rom for fordypning i flere fag, inkludert praktisk-estetiske fag, og at masterfaget da kan være på til sammen 90 - 120 studiepoeng. Mulighet for å legge større vekt på fordypning av faglige sammenhenger enn på faglig spesialisering kan komme grunnskoleelevene til gode, mener vi, især i barnetrinnet, men også i ungdomstrinnet.

Behold bachelorgraden på veien til mastergrad
Forslagene slår fast at 60 % av det femårige masterløpet skal kunne defineres som emner på lavere grads nivå og 40 % på høyere grads nivå. Bacheloroppgave er imidlertid erstattet av en FoU-oppgave

som skal bestås før start på masteroppgaven. Det fremgår ikke at en student får en bachelorgrad etter at 1. - 3.studieår er bestått.

Vi vil på det sterkeste be om at bacheloroppgaven beholdes, og at en student oppnår graden bachelor etter de tre første årene i utdanningen. Med en bestått bachelorgrad vil en rekke både nasjonale og internasjonale utdanningsløp være mulige etter de første tre årene i lærerutdanningen. Dette gir økt fleksibilitet og vil trolig bidra til å gjøre studiet mer attraktivt. Vi mener at retten til å få en bachelorgrad understøtter den legitime muligheten en student bør ha til å endre yrkesplan før valg av studier på høyere grads nivå.

Med vennlig hilsen,

Marianne Tellmann, Arve Mathisen